

om, hvorvidt en indgaaet Aftale skulde holdes eller ikke, var et uheldigt Princip, og vi fandt ikke, at der var Nødvendighed for at komme ind paa et indenlandsk Moratorium af den Art, ligesom vi endelig mente, at der var Fare for, at Befolkningen kunde blive opskræmt, hvis man virkelig udstedte et saadant indenlandsk Moratorium som det, der var foreslaaet. Naar vi sluttelig gik med saa vidt, at vi ikke modsatte os Lovens Tilblivelse, altsaa ikke stemte mod den, var det, fordi Loven under Forslagets Behandling i Rigsdagen blev reduceret paa saa væsentlige Punkter, at en stor Del af det Princip, vi frygtede, i Virkeligheden faldt ud af Loven. Naar dette fastholdes, vil man forstaa, at medens det er vanskeligt at afgøre, hvorvidt Lovens Tilblivelse i August Maaned har været medvirkende til den Opskræmthed, der paa enkelte Steder har været til Stede, saa er det efter de Oplysninger, som den højtærede Minister fremsatte, ganske givet, at Lovens Virkning i Praksis just har svaret til, hvad Venstre ventede, nemlig, at den ikke har haft nogen som helst virkelig Betydning som Moratorium. Vi er af den Anskuelse, at naar saa mange Foreninger, som de af den højtærede Minister nævnte, har kunnet slutte sig til Tanken om at anbefale en Forlængelse af Lovens Gyldighed, saa er det sket ud fra ganske de samme Betragtninger, for hvilke jeg her har gjort mig til Talsmand.

Staining: Jeg skal ganske kort anbefale det foreliggende Lovforslag, som gaar ud paa at forlænge den Adgang til Betalingshenstand, som tidligere er vedtaget. Under Hensyn til, at der, saaledes som Ministeren oplyser, foreligger Indstilling fra en Række af Organisationer, som er blevet spurgt, mener vi ikke at have Grund til at modsætte os Moratoriets Forlængelse.

Schovelin: Ogsaa jeg vil tillade mig at anbefale Forlængelsen af denne Lovs Gyldighed, saa meget mere som det har vist sig paa den mest tydelige Maade, at Loven nøjagtig har virket efter sin Hensigt og saaledes som forudsat af dens Venner. Mindre heldig har det ærede Medlem, som er Ordfører for Venstre (Birch), været i sine Profetier. Med den højtærede Formands Tilladelse vil jeg oplæse nogle meget faa Linier, der viser, hvorledes det ærede Medlem profeterede. Han sagde: „I Løbet af meget kort Tid vil det blive almindeligt at søge Fordrin-

ger her i Landet henført under denne Betingelse“, og det var „noget overordentlig lidet heldigt at komme ind paa en Lovgivning, som skulde beskytte Forsømmelse af Betaling af Gæld“, og han troede, at man ved det foreliggende Lovforslag vilde tvinge Folk til let at løbe til Domstolene. Endelig nævnedes han, hvorledes denne Lov vilde bevirke, at Folk „vilde komme til at se paa en Stævning og paa en Domstol med helt andre Øjne end hidtil. Domstolene vilde da blive en speciel Ven ikke blot for dem, der ikke kan betale, men ogsaa for dem, hvem det i Øjeblikket ikke behager at betale“. Naar man genkalder disse Ord i sin Erindring og ser, hvilken Virkning Loven har haft, maa det dog konstateres, at det ærede Medlem, hvor fortræffelig han maaske i andre Henseender kan være, er en ualmindelig slet Spaamand, og at man altsaa herefter ikke behøver at tage hans Spaadomme særdeles alvorligt.

Den højtærede Justitsminister nævnedes ved Fremsættelsen, i hvor mange Tilfælde Moratorieindsigelsen var blevet fremsat, og de endnu færre Tilfælde, hvor den var taget til Følge. Den højtærede Minister nævnedes ikke, men jeg vil tillade mig at gøre det, at selve den Omstændighed, at denne Lov har eksisteret, har haft en god Virkning derigenem, at Kreditorer, som forstod, at denne Indsigelse kunde gøres gældende overfor dem, med Rette har undladt at gaa til Retsforfølgning. Som Følge deraf tør man ingenlunde sige, at man vil gaa med til denne Lov, fordi den overfor Indlandet overhovedet slet ikke har virket. Nej, den har netop virket og har virket netop paa den Maade, som blev hævdet fra Regeringens Side og fra Lovens Venners, deriblandt ogsaa min Side, at der skete aldeles ingen Skade, der var ingen, der rendte til Domstolene, og der var ingen Moral, der led under det, det vilde netop komme til at gaa saaledes, at i ganske enkelte Tilfælde vilde Folk, for hvem det var nødvendigt, gøre saadan Indsigelse gældende, og hvis den viste sig rigtig, vilde vore højt ædruelige Domstole give den fornødne Henstand. Jeg tror, det er nyttigt af og til under den lovgivende Forsamlings Virksomhed saaledes at slaa fast, hvem de faktiske Forhold giver Ret, og hvem de giver saa fuldkommen og blodig Uret, som det er Tilfældet for det ærede Medlem fra Nyborg (Birch). Derefter kan man dog danne sig et almindeligt Begreb om, hvem der, naar man vil gaa efter Kends-